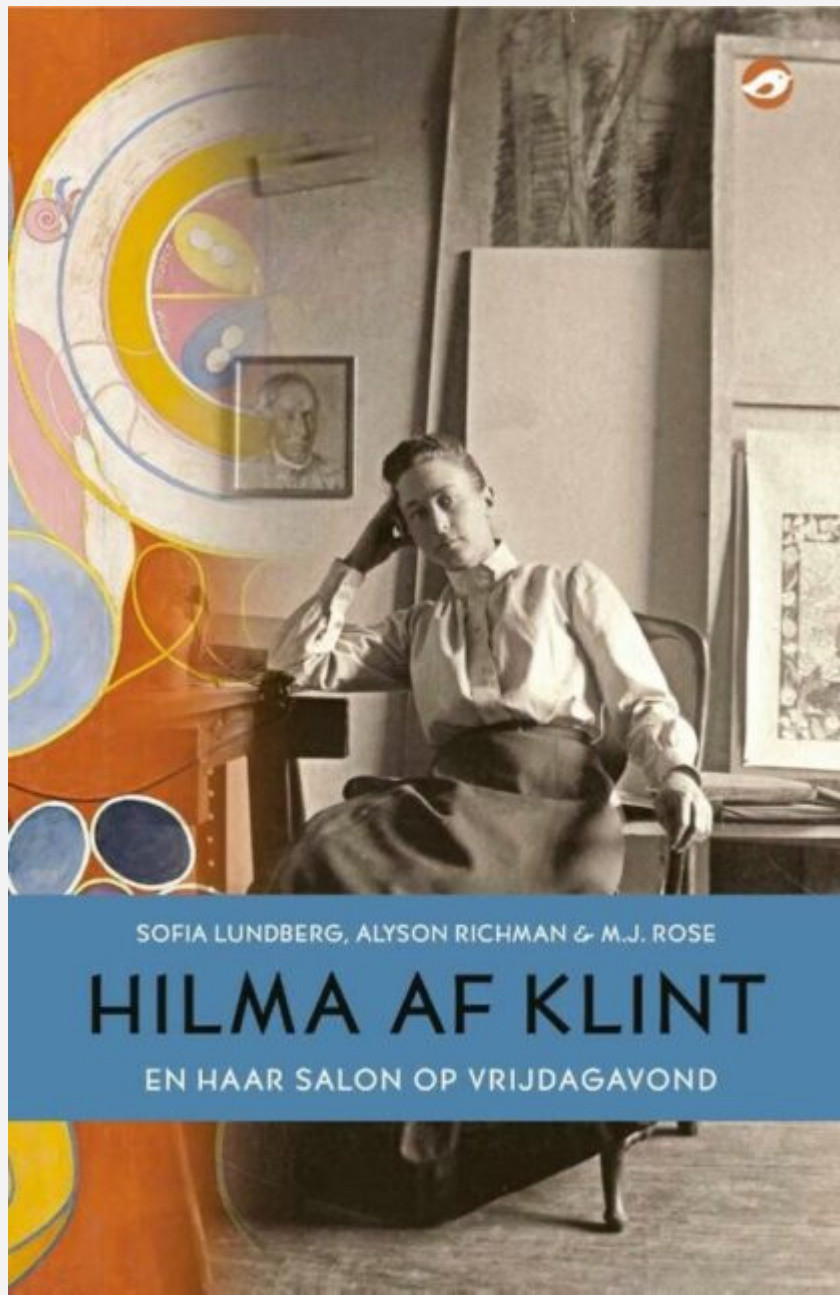

'Hilma af Klint en haar salon op vrijdagavond' door Sofia Lundberg, Alyson Richland en M.J. Rose

Begin 1900 wordt het culturele leven voornamelijk beheerst door mannen. Wassily Kandinsky en Piet Mondriaan worden beschouwd als de eerste schilders die abstracte kunst maakten. Maar in Zweden was Hilma af Klint haar tijd ver vooruit, zij schilderde omstreeks 1897 als eerste abstracte schilderijen.

Hilma af Klint gaat met 2 vriendinnen, Anna en Cornelia, die zij van de kunstacademie kent, naar een séance van het Edelweiss-genootschap. Mathilda, Cornelia's zuster die uitgever is, en Sigrid, een medium, voegen zich bij hen. De seance is geen groot succes, maar de vrouwen voelen zich tot elkaar aangetrokken en besluiten zich voortaan met z'n vijven bezig te houden met het occulte.

Tijdens de seances maakt Sigrid contact met de geesten Amaliel en Georg. Cornelia raakt dan in trance en maakt "automatische" tekeningen met concentrische cirkels. Deze tekeningen vormden de basis voor vele schilderijen van Hilma. Ook de natuur heeft een grote invloed, vooral wilde planten en bloemen hebben haar voorkeur. De schilderijen die zij met hulp van haar vriendinnen maakt worden hoe langer hoe groter, eindigend in "de grote tien". Die laatste maken deel uit van Hilma's verzameling "Schilderijen voor de tempel". De vriendinnen helpen haar met het tot stand komen van de werken, zij mengen kleuren, plakken papier aan elkaar zodat de schilderijen groter worden en maken voorbereidende schetsen. Een voetafdruk van Cornelia staat zelfs op een van de werken.

Anna en Hilma hebben een lesbische verhouding gehad. Een vroegere vriend van Hilma chanteert hen daarmee. Dia is gevaarlijk, want homoseksualiteit was strafbaar in die tijd. Gelukkig wordt het schetsboek waarin expliciete schetsen van hen staan door de vriend van Cornelia uit de handen van de chanteur gered. Deze vriend heeft een buitenechtelijke verhouding met haar en zorgt ook voor een groot atelier voor Hilma, zodat zij haar enorme werken kan maken.

In 1917 woont Hilma op het eiland Munster, waar zij een groot atelier heeft waarin alle schilderijen passen. Zoals veel in het leven van Hilma is dit gefinancierd door haar vriendin Anna. Hilma laat in haar testament vastleggen dat de schilderijen na haar dood 20 jaar niet mogen worden vertoond. Alle schilderijen worden opgenomen in de Hilma af Klint Foundation.

In het heden houdt Eben Elliot zijn bezig met het tot stand brengen van een tentoonstelling over Hilma, waarbij hij zich afvraagt of alle schilderijen wel door Hilma gemaakt zijn, of dat er ook delen door haar vriendinnen Anna en Cornelia zijn geschilderd. Daarbij wordt hij geholpen door zijn vroegere vriendin Blythe Larkin, een expert op het gebied van vroege abstracte kunst. Hij probeert via de Hilma af Klint Foundation meer informatie over De Fem, zoals de vrouwengroep zichzelf noemde, te bemachtigen, maar hij krijgt weinig medewerking. De Foundation houdt vol dat alles alleen door Hilma is geschilderd.

Deze boeiende, historische roman volgt het leven van kunstenaress Hilma op de voet. Aanleiding tot het schrijven van deze zeer goed leesbare roman was de tentoonstelling van haar werken in het Guggenheim Museum in New York. T/m 25 februari is er in het Kunstmuseum in Den Haag een tentoonstelling met o.a werk van Hilma af Klint.

Jammer vond ik dat er details worden toegevoegd, die er niet toe doen en afleiden van het verhaal. Anna heeft een zuster die overlijdt. Dit wordt in een apart hoofdstuk beschreven en draagt niet bij aan de plot. Eben heeft een ontmoeting met een meisje in het zwembad en ook blijkt aan het einde dat Blythe 8 jaar geleden een dochter heeft gekregen waarvan Eben de vader is. Ook dit heeft geen toegevoegde waarde.

De Engelse titel van de roman is *The Friday night club*, naar de vrijdagavonden waarop de Fem bijeen kwamen. De Nederlandse vertaling maakt er iets anders van. Het noemen van de naam Hilma af Klint maakt duidelijker waarover het gaat. Dat is waarschijnlijk beter voor de verkoop.

Uitgever Orlando, 2023

Pagina's 302

Vertaald uit het Engels door Janine van der Kooij (*The Friday night club*)

ISBN 978 9083 335 828

Recensie door Emilie Jonxis, december 2023